

ANALIZE Do 2100. bit će nas gotovo upola manje

Po padu broja stanovnika, Hrvatska je među deset najugroženih zemalja

Dok svjetska populacija stalno raste, stanovništvo jugoistočne Europe smanjuje se

Igor BOŠNJAK

Katastrofalna projekcija

Bugarska, Rumunjska, Ukrajina, Moldavija, BiH, Latvija, Litva, Srbija, Hrvatska i Mađarska - najugroženije su zemlje svijeta prema padu broja stanovnika.

Ako nešto ne promijene, prema projekcijama iz ovogodišnjeg UN-ovog World Population Prospecta, do 2050. imat će pad broja stanovnika veći od 15 posto. U isto vrijeme, ukupna svjetska populacija stalno raste, za 1,18 posto godišnje, pa nas je svake godine na svijetu čak 83 milijuna više. Prema procjenama iz WPP-a, do 2030. na svijetu će živjeti čak 8,5 milijardi ljudi. Već 2050. bit će nas 9,7 milijardi, a 2100. godine čak 11,2 milijarde.

U isto vrijeme ta studija predviđa kako će se u tom razdoblju u 48 zemalja broj stanovnika smanjiti, u čemu prednjače već spomenute zemlje. Prema tim projekcijama, Hrvatska se već našla na listi zemalja s katastrofalnom demografskom projekcijom, deveta je najgora u svijetu po gubitku stanovništva do 2050. godine. Od današnjih približno četiri milijuna i 240 tisuća ljudi koji žive u RH, na muškarce otpada dva milijuna i 45 tisuća, dok je broj žena nešto veći i iznosi dva milijuna i 195 tisuća. Kraće rečeno, na svakih 100 žena idu 93 muškarca. Usporedbi radi, 1950. godine Hrvatska je imala tri milijuna i 350 tisuća stanovnika, što

znači da je u drugoj polovini 20. stoljeća ona nešto porasla. Ipak, već 2030. opet ćemo se približiti toj brojci jer će, prema procjeni, te godine u Hrvatskoj živjeti tri milijuna i 977 tisuća ljudi. No, prema kraju ovog stoljeća brojke će biti još nepovoljnije. Tako bi 2050. broj stanovnika pao na tri milijuna i 554 tisuće, što je čak 16,2 posto manje nego

66 DRAŽEN ŽIVIĆ

voditelj vukovarskog Područnog centra Instituta Ivo Pilar

Ako ne učinimo ništa, kao proteklih 20-ak godina, to će nam se sigurno dogoditi

dan, ili gotovo šokantnih 686 tisuća ljudi manje. Ništa bolje stvari se neće razvijati ni u drugoj polovini ovog stoljeća, pa će prema ovim projekcijama 2100. u Hrvatskoj živjeti samo dva milijuna i 615 tisuća ljudi. Prema riječima Dražena Živića, voditelja vukovarskog Područnog centra Instituta Ivo Pilar, pri tumačenju tih projekcija treba ipak voditi računa o tome da se one temelje isključivo na statistici i ne uključuju moguće promjene javnih politika i mjera koje se mogu poduzeti. Pa su stoga, kaže, i naglašeno restriktivnije nego što možda doista jesu. I na to se može utjecati pa ako to činimo sljedećih deset godina, sigurno da će i rezultat 2050. biti sukladno tome drukčiji. A ako ne budemo učinili ništa, kao proteklih

GOJKO MITIĆ

Najgora Bugarska, loše i u Japanu

U najgoroj je situaciji Bugarska koja će sa 7,15 milijuna stanovnika 2050. pasti na 5 milijuna i 154 tisuće. Lošije su od Hrvatske i Rumunjska, Ukrajina, Moldavija, BiH, Latvija, Litva i Srbija, mahom istočnoeuropske i balkanske države. Na 11. mjestu je Japan ("posljedica loše demografske slike koja je proizišla iz vrlo restriktivne populacijske politike nakon 2. svjetskog rata", kaže Živić), a onda opet slijedi niz europskih zemalja s istoka plus Portugal. Pad broja stanovništva prate i drugi negativni trendovi pa će stanovništvo Hrvatske sve više starjeti. Sada populacija između 15 i 59 godina, koja najviše stvara, čini 59,2 posto stanovništva, 2050. taj broj past će na 49,8, a do 2100. na 47,5 posto. Paralelno će rasti postotak starijih od 60 godina, kojih je sada 25,9 posto, 2050. godine bit će ih 36,8, a 2100. čak 38,8 posto. Broj mlađih od 15 godina će pasti, a broj starijih od 80 znatno će se povećati.

Do 2050. prosječan Hrvat sedam godina stariji

Paralelno s aktualnim starenjem stanovništva raste i njegova prosječna dob. Ona je 1950. u Hrvatskoj iznosila 27,9 godina, dok danas prosječni stanovnik Hrvatske ima 42,8 godina. Već 2030. to će se popeti na 46,6 godina, da bi do 2050. brojka porasla na 49,6, ili čak sedam godina više nego danas. Projekcija za 2100. još je gora i prosječna dob iznosi 50,3 godine. Pokažu li se spomenute projekcije i izbliza točnima, Hrvatska bi se tako u skorijoj budućnosti, zajedno s nizom okolnih zemalja, mogla suočiti s velikim brojem starijih i odumiranjem stanovništva.

Rast će postotak starijih osoba

20-ak godina, to će nam se sigurno dogoditi.

Populacijska politika

- Brojke su uglavnom sukladne onome što pokazuje i rad naših demografa. Na istoku i jugoistoku Europe države su koje su baštinile vrlo nepovoljne demografske trendove iz prošlosti i nisu ništa učinile za njihovo ublažavanje. Jer je dugo kolala priča kako najrazvijeniji imaju najslabiju demografsku sliku, a manje razvijeni najbolju dinamiku. No, dogodilo se da razvijeni više ulažu u to pitanje i provode dosta dugo mjere populacijske politike. A istok Europe imao je sam po sebi lošu sliku već poslije Drugog svjetskog rata, ništa nisu učinili, kao uostalom ni Jugo-

slavija, da vode neku proaktivnu populacijsku politiku, a onda su te države krajem 80-ih i 90-ih godina 20. stoljeća imale jaki gubitak stanovništva. A i inače su gubile stanovništvo - ističe Živić, dodajući kako će posljedice sadašnjih odlazaka mladih iz Hrvatske biti još teže, jer je manja populacijska masa. - Kod nas više nije riječ samo o mjerama usko populacijske politike, nego se pokazuje povezanost s mjerama ekonomskog razvoja. To mora ići paralelno, jer niti će se demografska slika početi popravljati nakon što se popravi i ekonomska, ni obrnuto, nego to mora ići ruku pod ruku. Ne vrijedi niti poboljšati ekonomsku situaciju i zadržati stanovništvo ako nemate neke mjere kojima ćete među njima poticati populacijski rast - zaključuje Živić. ■